

BESCHERMING VAN VLEERMUIZEN

De Nederlandse vleermuizen behoren al ruim twintig jaar tot de beschermde zoogdieren. Men zou dus mogen verwachten dat elke Nederlander de tijd heeft gehad om dit tot zich te laten doordringen en daarom alles zal doen om vleermuizen altijd te beschermen. Ik vraag mij echter af of de wettelijke bescherming en de vele goede acties voor het behoud van de inheemse vleermuizen wel het beoogde resultaat hebben gehad. Voor velen blijven vleermuizen griezelige engersds, die ook nog gevaarlijke ziekten kunnen overbrengen. Natuurlijk zijn er mensen "bekeerd" tot de betrekkelijk kleine groep van actieve vleermuisbeschermers, maar het leger van de onverschilligen en anti's is nog altijd erg groot.

Enkele voorbeelden!

Er is in Nederland sedert 1973 voor zover ik weet nooit iemand beboet vanwege het doden of benadelen van vleermuizen, hoewel het vaststaat dat er in die periode veel dieren opzettelijk zijn gedood. Veel belangrijke vleermuisverblijven (o.a. oude holle bomen) worden nog ongecontroleerd in alle seizoenen ontmanteld.

Jaren geleden werd ik opgebeld door een bewoonster van een villa die onder haar dak ook een vleermuiskolonie had. Ze was haar medebewoners ronduit vijandig gezind. Ze ging zo ver om dieren, die per ongeluk haar huis waren binnengevlogen, op gruwelijke wijze te doden door deze ongelukkige afdwalers in de badkuip met gloeiend heet water te besproeien.....

Ik neem aan dat de situatie in de ons omringende landen over het algemeen niet veel beter is. Bijna overal zijn de vleermuizen officieel beschermd, maar in de praktijk min of meer vogelvrij. Alleen in Engeland zijn er personen of instanties veroordeeld omdat zij vleermuizen wilsen en wetens of door grove onachtzaamheid in gevaar hadden gebracht.

Nu kunnen we ons aforagen of het incidenteel doden van enkele vleermuizen de inheemse soor-

ten werkelijk in gevaar brengt. Zo nu en dan zullen dieren in het verkeer omkomen, soms sneuvelen ze als prikkeldraad-slachtoffer of als drenkeling in een zwembad. Deze doodsoorzaken vallen in het niet bij de sterfte door predatie, ziekte en zuigelingen-sterfte. Ik geloof dat wij kunnen stellen dat de mens betrekkelijk weinig gevaar oplevert voor solitair in het veld opererende vleermuizen.

Heel iets anders wordt het als we kijken naar de gevaren die vleermuizen lopen als ze sociaal verenigd zijn in kraam-, paar- of winterkolonies. Deze samenscholingen zijn weken tot maanden gelokaliseerd op één plaats. De volwassen leden van één kraamgroep van de Rosse vleermuis kunnen 's nachts uitzwermen over een gebied van honderden vierkante kilometers, maar overdag zijn dezelfde dieren samen met hun jongen verenigd op een gebiedje van minder dan één vierkante meter. Dit betekent dat een plaatselijk ongeluk (brand, het vellen van een boom, het afsluiten van een vliegopening) de ondergang kan betekenen van een gehele kolonie, alle dieren uit de wijde omgeving.

Met deze wetenschap in het achterhoofd moeten wij het behoud van alle kolonie-verblijven nastreven, zeker als het zeldzame soorten betreft, maar ook als het gaat om de meer algemene vleermuissoorten. Alle onderkomens waar ze sociaal verenigd zijn vormen immers steunpunten in een netwerk van onderlinge vleermuis-relaties, waarvan wij de samenhang eerst nu een klein beetje beginnen te begrijpen. Vallen deze steunpunten weg dan is de samenhang in gevaar. Het behoud van de verblijven is natuurlijk op zich niet genoeg, ook het fourageerbiotoop moet beschermd en ontwikkeld worden. Voor een zinvolle bescherming van vleermuizen moet de nadruk echter niet op biotoopbeheer of op verblijfbeheer alléén liggen, maar moet er een goed evenwicht tussen beide worden nagestreefd.

Aldo Voûte